

Sahibi ve Umum Neşriyat
Müdürü:
HASAN RASİM US
Basıldığı yer
VAKIT MATEBAASI
Ankara Caddesi VAKIT Yurdu

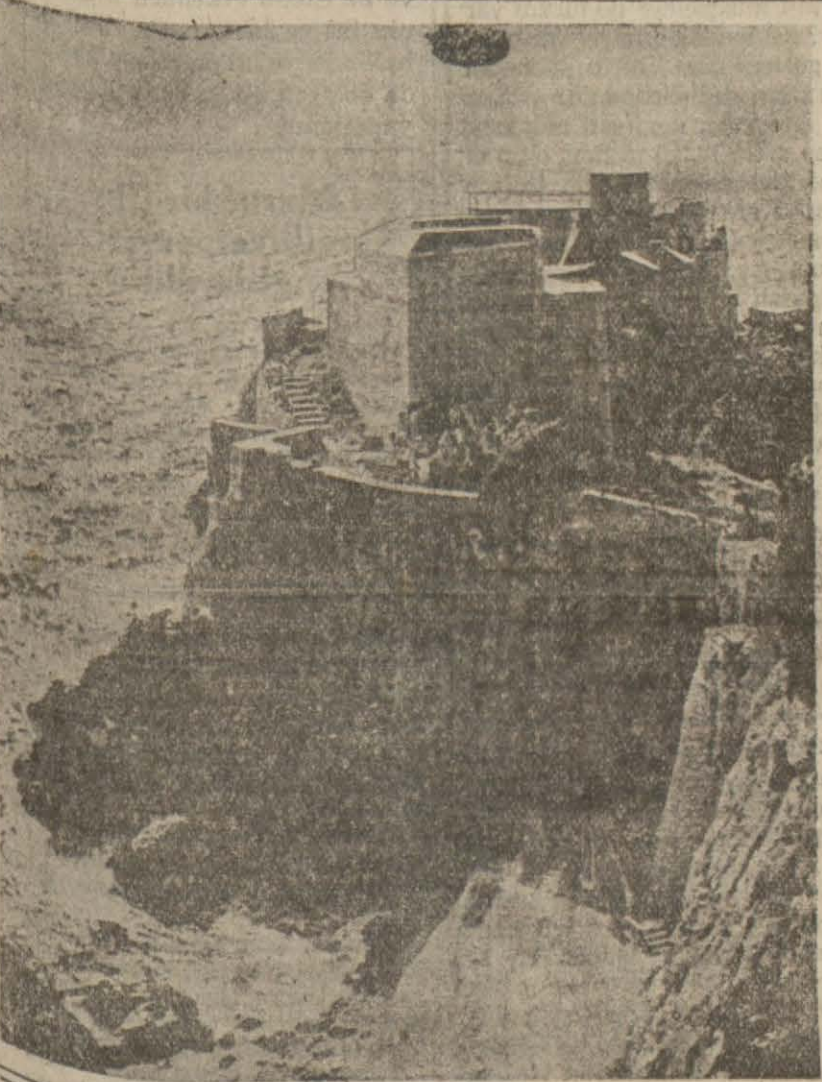
15

AĞUSTOS 1940
PERŞEMBE

Numara: 344 Sene: 2
Tel 23872 - Posta kutusu 214

Bulgar Başvekili
Ankara elçisini kabul
etti

Sofya, 15 (a. a.) — Stefani a-
janından: Başvekil Filof, Bulgaristanın
Moskova ve Ankara elçilerini kabul
etmiştir.

İtalya Mısırın
istilâsından
vaz mı geçti?
SOMALİDE
Toplu İtalyan
kuvvetleri topa
tutuldu

Kahire 15 (A.A.) — İngiliz So-
malisinde İngiliz ve İtalyan kıta-
atı arasında ilk çarpışma pek ya-
kın gibi görünmektedir. Adet itiba-
rile faik oldukları cihetle İtalyan-
lar fazla mukavemet görmeksizin
sahile kadar inebileceklerini ümit
etmektedirler.

Bu arada Libya hududunda vaz-
yet gayanı dikkat derecede sakin
bulunmaktadır. On gün evvel pek
yakın gibi görünen Mısırın istilâsı
şinde İtalyanlar durmuş gibi gö-
rünmektedirler. Bunun sebebini
de İngiliz hava kuvvetleri tarafın-
dan Alman ve İtalyan tayyarele-
rine verilmemiş olan zayıf teşkil
edebilir. İngiliz kuvvetleri hakkın-
da medihkâr sözler burada herke-
sin ağzında dolmaktadır. Sinema
da İngiliz bombardıman tayyarele-
rini gösteren filmler oynadığı za-
man tükenecek alkış tufanları kop-
maktadır.

Londra, 14 (a. a.) — Bahriye
nezaretinin bildirdiğine göre, İn-
giliz deniz kuvvetleri İngiliz So-
(Devamı 2 inci sayfada)

Sovyet elçimiz Moskovadan geldi

Sovyet elçimiz Bay Ali Haydar Aktay bu akşam saat 18 de Sovyet
bandralı Zvanetya vapuru ile gelmiştir. Elçi bu akşam Ankaraya gide-
cek ve 15 gün sonra vazi fesine dönecektir. Ali Haydar mezun olarak
gelmiştir.

İNÖNÜ Reisicumhurun İstanbul'a şeref vermeleri muhtemel

Ankara, 15 (hususî) — Reisi-
cumhur İnönü Orta Anadolu'da yap-
tığı seyahatten dün akşam saat
21 de şehrimize avdet etmiştir. Milli Şefimiz Ankara garında me-
lis reisi ve başvekil ile mareşal
Çakmak ve vekiller tarafından istikbal edilmiştir.

Reisicumhuremizin bu akşam
hazırlanacak hususî bir trenle İs-
tambul'a hareket etmeleri ihtimal
dahilindedir.

ROMEN-MACAR MÜZAKERELERİ Yarın sabah başlıyor

Bükreş, 15 (a. a.) — Stefani a-
janından: Macaristan ile Rumanya arası-
nda münasebete müteallik mese-
leler hakkında Macar heyeti ile
müzakerelerde bulunacak olan Ru-
men heyeti, bu sabah Orient-Eks-
pres trenine bağlanmış olan hususî
bir vagonla Turnu Severine hare-
ket etmiştir.

Budapeşte, 15 (a. a.) — Turnu
Severinde Rumanyalılarla müzake-
ratta bulunacak olan Macar heyeti
hariciye nezareti erkânından iki zat
ile üç erkânıharp zabıteninden mü-
rekkep olup orta elçilerden Horti-
nin riyaseti altındadır.

Heyet, bu akşam Budapeşteyi
terk edecek ve Rumen heyeti ile
ilk telâkisini cuma sabahı yap-
acaktır.

Heyet dün nazırlar meclisinin
icimandan sonra hükümet reisi
kont Teleki tarafından kabul edil-
miş ve kont heyet âzasına talimat
vermiştir.

Hrvatistanda Mason locaları kapatıldı

Belgrad, 15 (A.A.) — D.N.B.
ajansı bildiriyor: Hırvatistanda dün bütün mason
locaları ilga edilmiştir.

Arnavutlukta örfi idare ilân olundu

Londra, 15 (a. a.) — Belgrada
gelen haberlere göre, Arnavutluk-
ta örfi idare ilân edilmiştir. Mem-
leketin muhtelif mintakalarına üç
vapur dolusu asker ihraç olunmuş-
tur.

Arnavud kabileleri mukavemete
devam ediyorlar. Mücadele eden
silâhlı arnavudların sayısı beş bin
den on bine yükselmiştir. Muha-
riplerin merkezi İskodranın cennu-
bundadır.

Sovyetkitaları Finlandiya hududunda toplanıyor

Fin ordusunda izinler
kaldırıldı

Sovyetlerin yeni talepler dermeyeran etmeleri muhtemel

Bazı şehirlerde
komünistler nümayiş
yaptı

Fin orduları başkumandanı
Mannerhaym
(Yazısı 2 inci sayfada)

Fransız kuvvetlerinin çekilme-
sinden sonra Orta Şarkta küt'a
ile yalnız kalan İngiliz generali
Vavel

Orta şarkta askeri vaziyet GENERAL VAVEL

Hem müdafaa,
hem taarruz
mecburiyetinde

Londra, 15 (A.A.) — Ortaşark-
taki vaziyet hakkında Röyter ajan-
sının askeri muharriri şunları yaz-
maktadır:

Ortaşarkta Fransız kuvvetleri
İngiliz kuvvetlerinden daha fazlay-
dır. Bütün hareket sahalarında
Fransızlarla birlikte planlar ya-
pılmıştır. Fransızların teslim olma-
(Devamı 2 inci sayfada)

İNGİLTERE UZERİNDE

Taarruz pek pahalıya
mal oldu

Alman avcıları
Yüksek irtifadan

Pike hücum ettiler

En müthiş hava harbi
dün oldu

Londra, 15 (A.A.) — Dün İn-
gilterenin cenubu şarkı mintakası
harbin bidayetindenberi en şiddet-
li hava muharebesi olarak tavsif e-
dilebilecek bir mücadeleye sahne
olmuştur. Bu şiddetli hücumda 300
den fazla Alman tayyaresi kulla-
nılmıştır. Kesif bulut kütlelerine
reğmen İngiliz avcıları bunlara kar-
şı çıkmışlar ve hemen 12 sini dü-
şürmüşlerdir. Düşmanın İngiltere
üzere gelebilmelerine mani ol-
mak için mücadeleye devam etmiş-
lerdir. Messersmit tipindeki Al-
man avcıları bulut halinde yüksek
bir irtifadan pike yaparak bombar-
danıncıların müdafaa koyul-
muşlardır. Fakat müdafaa o kadar
şiddetli olmuştur ki, Pres Associa-
tionun hususî muhabirinin ifadesi-
ne nazaran bir çok defalar, düş-
man teşekkülleri geri dönmeğe
mecbur kalmışlardır. Geçmeğe mu-
vaffak olanlar, avcıların hücumla-
rına ve hava müdafaa toplanın
ateslerine maruz kaldıkları gibi
mitralyöz ateşlerine de tutulmuş-
lardır. Pike halinde uçan bombar-
danan tayyareleri o kadar alçağa
inmişlerdir ki, hücum ettikleri li-
manlarda gemilerin direklerine â-
det sürmüşlerdir.

Müteaddit defalar baraj balon-
larına karşı hücumlar yapılmıştır.
Bunlardan birkaç tanesini düşür-
meğe muvaffak olan bir düşman
avcısına bu muvaffakiyeti pahalıya
mal olmuştur. Üzerinden uçmakta
olduğu bir şehrin yakınında düşür-
ülmüştür.

Davut Hoca
İki defa idama, beş defa
müebbed küreğe
mahkûm edilmiş
(Yazısı 2 nel sayfada)

İskenderun seferlerin- de müşkülât çıktı

Şilep sahipleri harp sigortasının
Denizyollarınca yapılmasını istiyor

Ressam — Rahat dur canım!..
Model — Rahat duruyorum ya iste...
Ressam — Öyle demek istemiyorum, elinizi çektiğim cebinden
çıkarmız!..

İstanbul ile İskenderun arasında
işletilecek şileplerin kiralananması
için Denizyolları ile armatörler a-
rasında yapılan müzakereler suya
düşmüştür. Şilep sahipleri teknele-
rin harp sigortalarını denizyolları-
nın yaptırmasını veya kendile-
ri yaptırarak halde fazla kira
vermesini istemişlerdir. İdare ise
hem sigorta işini üzerine almamış;
hem de istenilen kirayı vermemiş-
tir. Bunun üzerine Sümer ve Va-
tan vapurları Zonguldakla İstan-

bul arasında kömür nakliyatına
başlamışlardır.

Denizyolları başka şilep aramış-
sa da hepsinin kömür nakletmekte
olduklarını görmüştür. Armatör-
ler Zonguldakla limanımız arasın-
daki kömür seferlerini daha kârlı
ve emniyetli bulmuşlardır. Bunun
üzere İstanbul ile İskenderun ar-
asında muntazam nakliyat yapıla-
mayacağı anlaşılmıştır. Çünkü De-
nizyolları idaresi elindeki yolcu
vapurları ile ancak yolcu nakliyatını
yapabilmektedir.

Halka konferans ver-
mek için odalar açılıyor
Dağınık kütüphanelerin bir yere
toplanmasına karar verildi
(Yazısı 2 inci sayfada)

KULAGIMIZA GELENLER

Halkı aldatan gazeteci

HER gazeteci, halkın istediğini yapması için kendisine bir vazife telâkki etmez ya. Bazı gazeteciler de kendisinin istediğini halka yaptırmak arzusunun duyuyorlar.

Bunlardan biri Newyork Herald gazetesinin sahibi J. Gordon Bennett'tir. Bundan 60 sene evvel bir gün, Bennett'in adına esmiş, gazetenin muharrirlerine:

— Yarm gazeteye öyle bir şey yazın ki ahali evlerinden dışarı çıkamassın diye emir vermiş.

Ertesi sabah gazete, büyük harflerle, boydan boya şu başlıkları koyuyor: "Hayvanat bahçesinde isyan."

"Bütün vahşi hayvanlar sokağa döküldü!"

Bunları okuyanlar hakikaten evlerinden dışarı çıkamıyorlar. Kapıları, pencereleri sımsıkı kapayıp vahşi hayvanları bekliyorlar. Saatlerce bir köpek güğremesi, bir kedi miyavlaması bir kaplan sesi gibi geliyor.

Ertesi gün mesele anlaşıyor ve ahalinin korkusu yanına kâr kalıyor!

En çok neleri seversiniz?

MEKTEP çocuklarının bugün en fazla sinema artistlerini sevdiklerini iddia ediyorlar. Halbuki onların içinde hakikaten şair ruhlu ve hassas olanları vardır. Meselâ bakın, İngiliz mekteplerinden birinde muallim, talebesi arasında bir anket yapmış. Onlara:

— En çok neleri seversiniz? diye sormuş.

"Kız talebeden birinin verdiği cevap arasında şunlar var:

"Yürürken ayaklarımın altında hissiyatı kuru yaprakları, temiz elbise kokusu, sıcak bir günde serin bir rüzgâr, dağlara gidip ağaçlara bakmak, kışın yatağa yatma sıcak su dolu bir şişe almak."

Erkek çocuklardan biri de sevdikleri şeyleri şöyle sıralıyor:

"Derin ve berrak bir suya bakmak, loyleğin uçuşunu seyretmek, vapurun suları yarışı, atlı polisler, son süratle giden tren, yük kaldırma bocurgat, denize atlayış."

Askerlik mükellefiyeti kanununda tadilat

29 yaşına kadar tahsillerini bitirmemiş olanlar hakkında yeni hükümler konuyor

Ankara, 15 — Hükümet askerlik mükellefiyeti ve ihtiyat subayları kanunlarında tadilat yapan iki lâihayı Meclise vermiştir.

Bunlardan askerlik mükellefiyeti kanununun 35 inci maddesinin C fıkrasının değiştirilmesi hakkında hazırlanan ve bugünlerde Milli Müdafaa Encümeninde görüşülerek umumî heyete sevkilecek olan kanun lâihasına göre, fıkranın şu şekli alınması teklif edilmiştir:

"Askeri mekteplerle nizamname ve talimatnamelerine göre devam mecburiyeti olan resmi ve yüksek mekteplerde olduğu, Maarif Vekâleti tarafından veya müdürlüklerinden tasdik edilen hususî ve ecebî mekteplerde ve aynı vasıfta bulundukları Maarif Vekâletince tasdikli memleket haricinde okumakta oldukları anlaşılanlar — Bunların ertesi seneye terki en çok 29 yaşını bitirmeye kadar uzar — Bu yaşa kadar tahsillerini bitirmemiş olanlar, iki sene üstüsten smif geçemiyenler, yüksek bir mektebi ikmalinden sonra diğer yüksek bir mektebe veya

ihstias subelerine ayrılmış müesseselerin ve üniversitenin bir subesini bitirdikten sonra diğer subesine gelenler ertesi seneye bırakılmayıp asker edilirler.

İşbu talebenin derslerine muntazaman devam etmeleri şartile tahsil saatleri haricinde memuriyet, vazife, san'at, ticaret ve ziraatle istigalleri tecillerine mâni teşkil etmez. Son yoklama sırasında orta veya yüksek bir mektebi bitirerek memleket içinde ve dışında daha yüksek mekteplere kabul zamanı olmadıktan dolayı girememiş olanlar o sene içinde gerekerek lâzım gelen vesikalari gönderdikleri takdirde ertesi seneye bırakılırlar. 29 yaşına kadar ertesi seneye terkilecek talebeler bir seferberlik halinde lüzum ve ihtiyaca göre doğum sırasile asker edilirler."

İhtiyat subayları hakkındaki tadil teklifine göre, yalnız makine mühendisleri değil, bütün mühendisler altı aylık kıt'a stajlarını askeri fabrikalarda yapacaklardır. Harita mühendisleri olanlar da yedek subay okuluna gönderilmeyip kendi meslekleriyle alakalı müesseselere sevkileceklerdir.

Halka konferans ver-mek için odalar açılıyor

Maarif vekilliği halkın kültürünü arttırmak maksadile kütüphanelerin mühim bir kısmına yeni eser alınması için tahsisat ayırmıştır. Kütüphaneler, yapılacak bir program tahtında gece de açık bulundaklardır. Bu husustaki tetkikler ilerlemektedir.

Ayrıca dağınık bir vaziyette bulunan ve birbirlerine yakın olan kütüphaneler birleştirilecektir. Bu suretle kütüphanelerin mühim bir kısmı eser itibarile zenginleşecektir. Kütüphanelerin ne şekilde birleşeceği yakında tespit olunacaktır.

Maarif vekâleti bundan başka halk için muhtelif mevzularda halkevlerinde sade bir lisanla konferanslar verecektir. Konferanslardan maada halk için muhtelif mevzularda kursların da açılması düşünülmektedir.

Çavut Hoca

Atina, 15 (A.A.) — İtalyanların vatanperver, Yunan makamlarının ise meshur bir şaki ilan ettikleri Davut hocanın Yunan mahkemeleri tarafından iki defa idama mahkûm edilmiş bir mücrim olduğu bildirilmektedir. Davut hoca beş defa müebbed küreğe kadar giden muhtelif hapis cezalarına mahkûm edilmiştir. Hakkındaki polis dosyası Davut hocanın şekavet hareketlerine kurban olanların hem müstümanlar hem de hristiyanlar olduğunu göstermektedir.

Metaksas'a karşı gelindiği yalan

Atina, 14 (a. a.) — Atina ajansı bildiriyor: "Torinoda çıkan Stampa gazetesinin Atina muhbirine atfen mezkûr gazete tarafından negredilerek bir yabancı ajans tarafından verilen ve güya 250 Elen subayının son günlerde Metaksas hükûmetinin dış siyasetini protesto için bir harekette bulunduklarına dair olan haber tekbile bile değmeyen bir masal teşkil etmektedir."

4 senedenberi hiçbir subay siyasi mesele hakkında ne her hangi bir tezahürde bulunmuş, ne de tamamen askeri olan vazifesinden başka bir şeyle meşgul olmuştur. Tam bir müsalemet içinde bulunan Yunan ordusu kuralına ve hükûmetine tam bağlılık ve itimadla hizmet etmekte ve bütün millet hükûmetinin siyasetini tamamen tasvip etmektedir."

Somalide harp

(Baştafı 1 inci sayfa) — Malisli sahilleri civarında toplanan İtalyan kuvvetlerini dün bombardman etmiştir. Hedeflerin yerleri Blenham tipinde tayyareler tarafından donanmaya bildirilmiştir. Bombardman neticesinde İtalyan kitalarının tecemmülleri ve otomobil nakliye kolları dağıtılmışlardır. Bu müdahale Zeile ile Berbera arasında bulunan Bulhara karşı düşmanın hazırladığı ileri hareketini tehir etmiştir.

Berbera pazarı sabahı yenden düşman tayyarelerinin hücumuna maruz kalmışsa da hasar ve zayıflık yoktur.

İtalyan veliahdı yaralıları ziyaret etti

Milano, 14 (A.A.) — Stefani ajansından: Milanda bulunan prens de Piemont, İngiliz hava akınının neticelerinden haberdar edilmisni istemiş ve bu sabah refakatinde vali olduğu halde hastanelerde yaralıları ziyaret etmiştir.

Sovyet kitaları Finlandiya hududunda toplanıyor

Helsinki, 15 (a. a.) — Yeni kitaların gelmesinden sonra Finlandiya hududunda bulunmakta olan Sovyet kuvvetleri 28 fırka olarak tahmin edilmektedir.

Bu vaziyet karşısında Finlandiya da tekalifi harbiye ve izinlilerin geri çağırılması gibi tedbirler almıştır.

Moskovadaki Finlandiya elçisi a. ni olarak Helsinkiye avdet etmiştir. Elçinin yeni Sovyet metalibasını hamil olduğu zannolunmaktadır. 7 ağustosta Abo ghrinde 10 ağustosta da Helsinki de komünist nümayişleri olmuş ve oldukça endişe uyandırmıştır.

Orta şarkta askeri vaziyet

(Baştafı 1 inci sayfa) — İtalyanlar üzerine, Ortasark İngiliz kitaları başkumandanı general Vavel, hem taarruz hem müdafaa üzerine müstenit bir plân kabul etmeğe mecbur kaldı.

General Vavel, Libyada İtalyanları ızaç etti. Teşebbüs ve manevra kabiliyetini tam olarak muhafaza etmiştir. Mısır karşı taarruz etmek üzere Libya cölünde tahahşüt etmiş olan düşman kuvvetleri ne büyük zayıflık vermiştir. Vaziyete nazarın bu taarruzun gelecek ayın nihayetinden evvel büyük bir mıkysta icra edilmesine ihtimal yoktur.

Fransanın tesliminden sonra Somalide, İngiliz erkânı harbiyesi tamamen yeni bir mesele ile karşılaşmıştır. Cibutide Fransızların mühim kuvvetleri bulunmaktaydı. Fakat bunlar anı olarak ortadan kalktıktan sonra, İngilizlerin Somalideki mevkiileri stratejik kıymetlerinden çok kaybetmiş oldular.

Kanadada Sivil pilot kaydediliyor

Otava, 15 (a. a.) — Lef ajansı bildiriyor:

Kanada hava nezaretinin beyanatta bulunmaya memur müessili bombardman tayyarelerini Kanadadan İngiltereye ve ondan sonra da aynı tayyareleri İngilterede fabrikalardan hava meydanlarına doğru uçurmak için halen Amerikada sivil pilot kaydedilmekte olduğunu bildirmiştir.

Bu pilotların İngiliz hava kuvvetlerine mi alınacakları veya, hatta da sivil olarak mı kalacakları henüz belli değildir. Nefisi İngiltere için istenen pilot adedi yüzdür.

Şikâyetler

Şirketihayriye abonman usulünden şikâyet

Boğaziçinde oturan bir okuyucumuzdan aldığımız mektupta şöyle deniyor:

"Gerek muvazenei umumiye'den gerekse muvazenei hususiye'den maaşla ve ücretle müstahdem memurlardan Şirketihayriye her üç ayda bir bir yoklama ilmi haberi ister.

Bu işin memurlar için bir külfet olduğu muhakkak değil midir? Her zaman daire amirini bulup imzalatmak vakit ve zaman sarfetmeksizin mümkün olamıyor. Daha sonra şahsiyet sahibi bir memur hakkında böyle bir kırtasi muameleye ne lüzum vardır? Musaddak hüviyet cüzdanları gösterilince niçin abonman karneleri değiştirilmesin? Eğer bu ilmi haber keyfiyeti müracaat eden zatın halen memur olup olmadığının yoklamak için ise memuriyetten çıkarılan bir adamın resmi bir hüviyet varakası kullanması ve kendi daire amiri tarafından bu hüviyet varakası zaten alınacağına göre buna ihtimal yoktur. Şirketihayriye abonman muamelesindeki bu kırtasi muameleyi kaldırmalı ve musaddak hüviyet varakası sahibi memurlar bu varakalarını gösterince derhal işleri yapılmalıdır."

Haber hulâsaları

* Zabıta dün akşam iki randevu evi basmıştır. Bunlardan biri Nuruosmaniye'de Alibaba türbesi sokagında 37 numarada Anikanın evidir. Genç bir kadın olan Anikanın evine her gece erkek kabul ettiği öğrenilmiş ve dün gece evi basan memurlar Anıkayı bir erkekle beraber çirkin bir vaziyette cürmü meşhud halinde yakalamışlardır.

Diğer ev, Şehremininde Hatip Naci sokagında 45 numaralı Memnune evine kadim ve erkek olarak burasını randevu mahalli yaptığı anlaşılmış ve dün gece anı bir bas kınla eve girilmiştir.

İçerde üç kadın ile bir erkek yakalanmıştır.

* İzmir memleket hastanesine getirilen Sökel 19 yaşında Şöhret isminde bir kızın muayene neticesinde erkek olduğu anlaşılmış ve küçük bir ameliyat geçirmesine lüzum görülmüş tür. Şöhret bir genç erkekle nişanlı bulunmaktadır. Kendisi erkek olacağı için müteessirdir.

* Münakalat vekâleti ve Devlet hava yolları mühendislerinden müteşekkil bir heyet şehrimize gelecek Yeşilköy hava meydanındaki asfalt inşaatı teklif etmiştir.

Londra spikeri bu sabah şunu hatırlattı:

"Bugün 15 ağustos,"

"Hani Alman askerleri Londrada olacaktı?,"

Londra, 15 (A.A.) — Londra radyosu bu sabah nesriyate başlarken spiker şunları söyledi:

— Bugün 15 ağustos, Hitler tarafından Alman kırtalırım Londraya muzaferane girişleri için tesbit edilen tarihtir.

Bugün İngiltere deniz hakimiyeti şüphe götürmez bir surette elinde tutmaktadır ve hava hakimiyetini de elde etmek üzere dir."

İNGİLTEREYE PARASÜTÇÜLER İNMEDE

Londra, 15 (A.A.) — Dahili emniyet nezareti, İngiltere ve İskoçyaya parasütçüler indigine dair hiçbir emare olmadığını bu akşam bildirmiştir.

Bu beyanat, tayyareler tarafından müteaddit parasütçülerin koyuverildiği ve dün gece ve bu sabah erkenden İngilterenin iki ve İskoçyanın bir mahallinde yakalandıkları hakkında dolayan bir haber dolayısıyla yapılmıştır.

Maruf bir Çin milliyetperveri öldürüldü

Şanghay, 15 (A.A.) — En maruf Çinlilerden biri olan ve general Çankaygekin hararetli taraftarlarından bulunan Cihang - Haialing, bugün Şanghay Fransız imtiyazlı mmtakamadaki evinde revolver kurşunu ile öldürülmüştür. Alman bazı malûmata nazarın katiller, kendi muhafızları dandır. Cinayet siyasi sebeble yapılmıştır.

Meydan inşaatı biter bitmez hava seferlerine başlanacaktır.

Diyanbakır ve Mardin istasyonları arasındaki petrol sahansı demir yolu ile bağlamak için Devlet Demiryolları idaresi etidiler yapmaktadır.

* İsviçre Jeoloji tahsil yapmakta olan Türk talebelerinden Timuçin Aygen bu sabahki konvansiyonelle gelmiştir.

Timuçin, Türk talebeleri hakkında bazı malûmat vermiş, Fransada bulunan talebelerin büyük bir kısmının İsviçreye geçtiğini ve Fransada pek az Türk talebesi kaldığını söylemiştir.

Bugün İsviçrede 200 kadar Türk talebesi bulunmaktadır. Hepsinin vaziyetleri iyidir. İstiyenler tatillerini geçirmek üzere memleketi dönmektedirler.

* Kandilli rasathanesinden: Evvelki gün yaz saatile 18.48 dakikada 30 saniye geçe merkez üssü İstanbul 8700 kilometre uzakta şiddetli bir zelzele kaydedilmiştir.

* Dün gece Kadıköyünde Kralarağacaddesinde Şemsişpaşa oğlu Envere ait olan 43 numaralı bu köşkün bacasından yangın çıkmış ve itfaiye gelinceye kadar ahşap köşk alevler içinde yanmıştır.

* İstanbul müddeiumumisi Hikmet Önat bugünden itibaren senelik iznine başlamıştır. Kendisine başmuavin ve kâlet edecektir.

Dörtler Kulübü

Yazan: Ağata Kristi —15— Nakleden: M. Enön

— Azizim, sizin bir türlü değiştiğinizi görmiyecğim galiba. Daima rakibinin gırtlama atılmağa müheyya her zamanki Hastingsiniz.

Sonra kapımın çalındığını duyarak ilâve etti:

— İşte, belki size bir fırsat düştü. İçeri gelmek isteyen belki de bizim mahud dostumuzdur.

Kapıdan yabancı bir adamın refakatinde olarak müfettiş Jappın girdiğini görünce benim süküti hayalim gözünden kaçmamış olmalı ki manidar bir şekilde tebessüm etti. Müfettiş içeri girince:

— Bonsuar mosyö, dedi. Müsaadenizle Amerika Birleşik Devletlerinin entelicens servis

mensuplarından yüz başı Kenti takdim edeyim.

Yüzbaşı Kent uzun boylu, hislerini hiç bir şekilde belli etmeyen dinc bir amerikali idi. Ellerimizi sıkarken ilâve etti:

— Sizlerle tanıştıma çok memnunum baylar!

Puaro ocağa bir kocaman odun daha attıktan sonra misafirlere yer gösterdi. Ben viski sodada kadehlerini hazırladım. Yüzbaşı kadehini kaldırıp yarıya kadar içtikten sonra:

— Sizin İngilterede çok makul kanunlarınız var! dedi.

Sonra Japp söze karıştı:

— Şimdi isten bahsedelim. dedi. Bir müddet evvel M. Puaro bana dörtler ismi verilen bir

teşekkilden bahsederek onları alâkadar eden her mevzudan kendisini haberdar etmemi söylemişti. O zamanlar ben bu işe ehemmiyet vermemiştim. Fakat, yüzbaşı Kent bana gelip tuhaf bir vaka hikâye ettikten sonra kendisini alıp: "haydi öyle ise M. Puaroyu ziyarete gidelim" diyerek buraya getirdim.

Puaro yüzbaşıya döndü. O da şöyle söze başladı:

— Bir müddet evvel Amerikan sahillerinde bir kaç torpido ve kruvazörün kayaklılara çarparak ne şekilde batmış olduğunu işittimmişizdir, elbette! Bu vaka Japonya'ya vukua gelen büyük bir zelzeleden sonra olmuş ve bu kaza dahi bu müthiş yer sarsıntısının deniz üzerinde husule getirdiği anı bir fırtına hâmedilmiştir. Son zamanlarda Amerikada yapılan bir tarama hareketinde gangsterler ve şüpheli adamlar yakalanmış ve bu hâdice yeni bir safhaya girmiştir.

Bunlardan elde ettiğimiz bazı vesikalarda dörtler denilen bir teşekkülün adı geçmekte ve çok büyük kudrette bir radyo neşir merkezinden muğlak bir şekilde bahsedilmekte idi. Bunun, bugüne kadar temin edilen enerjilerin kat kat üstünde bir enerjiyi muayyen bir noktaya isal edebilen ve büyük kesafette radyo aktif güaa nesredebilen bir istasyon olacağı tahmin ediliyor. Bu istasyon hakkında söylenenler ve tevlid edeceği kudret hakkında yürütülen iddialar çok mübalâğalı olmakla beraber ben vaziyeti en büyük mer ciimize bildirdim. Mesele en meşhur profesörlerimizden birinin tedkikine arz edildi. Bundan bir müddet evvel bir İngiliz profesörünün Londra fen akademisi hususunda bir konferans vermiş olduğunu öğrendik. O zaman profesörün meslektaşları onun sözlerine aldınmamışlar ve nazarıyeni çok kapalı bulmuşlardı.

Fakat, bu profesör, herkesin imkânsız addettiği bu mesele üzerinde tedkiklerine devam etmiş ve nihayet iyi neticeler veren bir kaç tecrübe yapmış olduğunu ilân etmiştir.

Puaro merakla: — Peki sonra ne oldu? diye sordu.

— Nihayet o profesörle bizzat benim gelip görüşmem kararlaştırıldı. Adı Hallidaydır ve genç bir adamdır. Ben kendisiyle temasa geçecek ve vesikalarda ismi geçen "seyin" hakikate uygun olup olmadığını soracağım...

Bu sefer merakımı ben de yemedim:

— Peki doğru mu imiş?

— İşte bunu öğrenmek kabil olmadı. Mister Halliday'ı görmedim... Ve görüşme razaran bir daha da göremiyecğimi zannediyorum.

Burada Yapp söze karıştı: — Yüzbaşı, Halliday'ın orta-

dan kaybolduğunu söylemek istiyor...

— Ne zaman?

— İki ay evvel.

— Kaybolduğu polise haber verilmiş miydi?

— Elbette. Karışık çılgına dönmüş bir halde bize kosmuş ve biz de her çareye baş vurmuştuk. Fakat evvelinden araştırmalarımız lüzumsuzluğuna kana bulunuyorduk.

— Neden?

— Bir adam bu şekilde ortadan yokolursa polisin müdahalesi bir netice vermez.

— Sözlerinizden bir şey anlamıyorum.

— Halliday Paris'te bulunuyordu. Bilmem hangi ilmi araştırmalar için araya gitti... Erkekler daima araya böyle bir behane karıştırırlar. Fakat bir onun ortadan kaybolmasına mana vermekte güçlük çekmiyoruz. (Devamı var)

AJANSLARIN

Arnavutluk
hâdiseleri ve
Balkanların
sulhu

İNGİLİZ membalarından gelen haberler Arnavutluk'ta İtalyan idaresine karşı başlayan kıyamın genişliyerek devam ettiğini gösteriyor. Bütün memlekette örfi idare ilân edilmiştir. Bilhassa İskodra civarında Arnavutlarla İtalyan kuvvetleri arasında mühim çarpışmalar olmaktadır. Ayaklanmış olan ve mücadeleye silâhla bilfiil iştirak eden Arnavutlar on bin kişiyi bulmuştur.

Bu haberlerin sıhhat derecesini kat'i surette tasnife tabiatile imkân yoktur. Çünkü İtalya kendi vaziyetinde olan herhangi bir devletin yapacağı şekilde bunları tekzip edecek, harice haber gönderilmesine de sansür vasıtasile mani olacaktır. Şu halde bu haberler üzerinde "Açık olmayan yerden duman çıkarmaz", darımbeseline göre hüküm vererek İtalyanın Arnavutlukta müşkül vaziyette olduğunu kabul etmemiz lâzımgeliyor.

Davut hoca meselesi

Fakat meseleyi bir başka zaviyeden görmek de mümkündür. İtalyanlar Arnavutluğa yeniden asker sevketmelerinin sebebi gizli mek için bu kıyam hâdiselerine lüzumundan fazla bir ehemmiyet göstermiş olabilirler. "Davut hoca", hâdisesinin bu kadar şişirilmesi bu noktai nazarı takviye eden bir delildir.

Bu "Davut hoca", İtalyanlara göre "İtalyan taraftarı bir Arnavut vatanperveri, dir; Yunanlılara göre ise bir şaki... Hem öyle meşhur bir şahı ki yirmi sene kadar evvel kellesini getirene mükâfat vaadedilmiştir. İki defa idam, beş defa mübâhbed göre mahkûmdur. "Hoca", lâkabına rağmen cahlî bir mutasarrıf telâkki edilmesine imkân yoktur, çünkü kurbanları arasında hristiyanlar kadar müslümanlar da vardır.

Hakiki bir Arnavut vatanperveri olduğunda — İtalyan işgaline taraftar bulunduğu için — hiç de gelse güphe izhar edenlerin haksız görülmeyeceği bu "Davut hoca", Yunan hükümeti eline geçirse mahkeme kararlarına istinaden resmen idam edebilirdi, gizli ajanlar kullanmasına ihtiyacı yoktu.

Yoksa Yunanistan, Arnavutluğu bahane elinden almak için bir "rik vesilesi", ni bulmak istemiştir? Böyle bir itham o kadar saçmadır ki İtalyan gazeteleri bile ileri sürmezler.

Bu itibarla, Yunan hükümetinin kat'ip ediliği dürüst bitaraflik siyasetini bilenler için, İtalyan gazetelerinin iddialarına inanmağa man'ı olan imkân yoktur.

"Davut hoca", meselesi şimdiki halde La Fontaine'nin meşhur "Kurt ve kuzu", masalına pek benziyor ama İyoniyen denizinde serbestçe dolaşan İngiliz donanması 1923 teki Korfu işgalinin tekrârüne kolayca müsaade edeceğe ve karşından seyirci kalacağına benzemiyor.

Bu sebeble İtalyanın işi daha ileriye vurduramayacağını ve Balkanlarda sulhun bozulmasına sebebiyet veremeyeceğini ummak belki de boş bir ümit değildir.

Bulgaristanda

Ancak Roma ve Berlinle dostluğunun derecesi malûm bulunan Bulgaristanın, Romanya ile Dobruca meselesi hal yoluna girdiği bir sırada on beş sınıftan birinden silâh altına çağırmasına ne mana vermesi?

İtalyada bombardıman faaliyetleri

Bu arada İtalya halkı, bu harp içinde ehemmiyetli surette ilk defa olarak tayyare bombardımanlarının ne demek olduğunu bizzat ve bilfiil görerek öğrenmektedir.

İngiliz tayyareleri 2600 kilometrelik bir uçuş yapıp şimali İtalya'daki mühim sanayi merkezlerini, bilhassa "Fiat", "Caproni", ne ve tayyare fabrikalarını bombardıman etmişlerdir. İtalyan ajansı akmın gece yapıldığı için İngiliz tayyarelerini korkaklıkla itham etmekte ise de bu ithamın akmın ehemmiyetini küçültmeyeceği aşkîkardır.

İngiliz tayyarecilerinin İtalya akmında birkaç bomba arasında attıkları beyannameleri şayanı dikkat bulmamak kabil mi?

"İtalyanlar, Sizi harbe kim attı? İrsi düşmanınız Almanyanın önünde boyun eğecek esirler misiniz? Gözünüzü iyi açınız, çünkü harp bütün devletlere kapsarınıza dayanmış bulunuyor..."

F.K.

Yugoslav
kabinesinde
tadilat

Belgrad, 15 (a. a.) — D. N. B. ajansı bildiriyor:

Başvekil Çvetkoviç Veleste bulunan yazlık ikametgâha tayyare ile giderek orada bulunan hükümet erkânının bir çoğu ile mülâki olmuştur. Belgradın siyasi mahfelinde zannedildiğine göre, hükümet erkânı meydanında yapılabilecek olan tadilat mevzuubahs edilecektir.

Bundan başka yapılması tasavvur edilen islahat hakkında bir kaç gündüze kadar devam etmekte olan müzakerelelerin de bitim bulacağı zannolunmaktadır. Bu islahatın basında millî bankanın devlete intikal etmesi gelmektedir.

Harp makineye,
makine petrole
dayanıyorAlmanyanın tek motörlü ve tek bombalı
tayyare kullanmasındaki hikmet nedir?

BİRKAÇ sene evvel "müstakbel", harbin, bir makine harbi olacağını söyleyenler yanlışlıyorlardı. Bugün, hakikaten, insan bedeninden ziyade makineye istinat eden bir harp yaşıyoruz. Ekseriya, hava çarpışmalarında, muharip kuvvetlerden, bir veya iki kişiyi mukabil bir makine de kayboluyor. Pilot ve rastla beraber tayyare de parçalanıyor. Bilhassa, son harp tekniğinde makineye insandan fazla ehemmiyet verildiğini ve tek makine cihetinden daha az zarara uğratılın düşünceyle hareket edildiğini görüyoruz:

Bugün Almanya, küçük bombardıman tayyarelerine daha fazla ehemmiyet vermekte, üç motörlü ve sekiz bomba taşıyabilecek büyük bombardıman tayyarelerine tek motörlü ve tek bomba taşıyanları tercih etmektedir. Zira, tayyare düşmanın ateşi ile hasara uğradığı zaman, sekiz bomba ve üç motör yerine, bir tek bomba ve bir tek makine tehlikeye girmiş olacaktır.

Buna mukabil, düşmanın üzeri ne sekiz bomba yollamak için, ayrı ayrı tayyarelerle sekiz kişi gönderilecektir. Fakat makineyi adamdan üstün tutan ordu, bu mahzurunu düşünmemekte, tek bombalı, tek motörlü tayyareleri tercih etmektedir.

MEVZUUMUZ, bugünkü makineli harpten bahsetmek olduğuna göre, meseleyi bir az da teknik cihetinden müteale etmek isteriz.

"Makine harbi", demek biraz da petrol harbi demektir. "Müstakbel", harbin bir makine harbi olacağını haber verenler bunu da görmüyor değillerdi ve bir taraftan tankların, bir taraftan tayyarelerin istihlak edecekleri benzinin, uzun bir harbe imkân veremeyeceğini, zira muharip devletlerin benzin kaynaklarının tükenmez bile olsa, en nihayetinde gene bir buhranın başgöstereceğini söylüyorlardı.

Bu buhran henüz başlamamıştır. Daha doğrusu, buhranı her iki taraf aynı derecede hissetmemektedir. Zira, Almanyanın petrol cihetinden az çok müşkülâtla karşılaşacağı muhakkaktır ve bunu bir çok deliller göstermektedir.

Yalnız, petrol, dünya mahsulâtı arasında çok büyük ve mühim bir

Modern harp tekniğinin manası bilhassa Flanderdeki Fransız Alman çarpışmasından sonra daha sarahatle meydana çıktı. Bu tekniği temin hususunda müvazaa edilecek en büyük unsurun da petrol ve benzin olduğu daha iyi tahakkuk etti. Sadece harp öyle bir kıtada yapıyor ki petrol ve benzin orada mevcut değildir. İşle bu yazıda harp makinesi ve onun tamamı olan petrol ve benzinin birbirine ne kadar bağlı birer unsur olduklarını göreceğiz ve bugünkü modern harp vasıtalarının değer ve kıymetini en tam bir İngiliz askeri muharirinin dilinden öğreneceksiniz.

hususiyeti haiz bulunmaktadır ki, o da, dünya coğrafyasında petrol vaziyetinin değişmediği ve değişmeyeceğidir. Zira, tabiatın insanlara bu hediyesi, ancak muayyen ve mahdud yerlere münhasırdır ve hububat, pamuk, sınaî mahsulât gibi, her memlekete aşağı yukarı aynı derecede taksim edilmiş değildir.

Binaenaleyh, bugünkü harbin makineye, makinenin de petrole istinat ettiğine göre, harbin devam ve neticesinde petrolün büyük bir rolü olacağı kendiliğinden ortaya çıkan bir hakikattir.

Gene feleğin garip bir cilvesidir ki, bugün petrole istinat eden bu harp dünya üzerinde petrole en az nasibi olan Avrupa kıtasında cereyan etmektedir.

Filhakika, Avrupa, petrol istihsalâtı itibarile, dünya kıtaları arasında en sonra gelmektedir.

Amerikada on binlerce
tank yapılıyor

Vaşington, 15 (A.A.) — Amerika ordusunun Chrysler otomobil fabrikaları tarafından 25'er tonluk tank imali hakkında yaptığı müzakereler nihayet bulmuştur. İngiliz mübâyaa komisyonuyla Amerika ordusunun binlerce tank için aynı zamanda sipariş verecekleri bildirilmektedir.

Sivillerle Alman
askerleri arasında bir
arbede

Londra, 15 (A.A.) — Kopenhag radyosuna nazaran, 3 ağustosta Fredrichshava'da sivillerle Alman askerleri arasında patlak veren bir arbede sebebiyle iki genç Danimarkalı iki sene hapse mahkûm olmuşlardır.

sında en sonra gelmektedir. Dünyadaki petrol memleketleri istihsal miktarları itibarile şu sıra zümnerinedir:

- 1 — Amerika,
- 2 — Rusya,
- 3 — Ortasark (İrak V.s.)
- 4 — Okyanusya,
- 5 — Avrupa.

Dünyada petrol cihetinden hiçbir nasibi olmayan zavallı kıta ise Afrikadır.

"Dünya petrol birliği",nin neşrettiği son istatistiklerde 1939'daki petrol istihsalâtı şu şekilde gösteriliyor:

Amerika kıtasındaki petrol istihsalâtı: 1.313.900 milyon varil. Bu rakam içinde şimali Amerika (Amerika birleşik devletleri ve Meksika) ile cenubi Amerika da dahildir ve cenubi Amerika bu rakamın 280.867 milyonunu teşkil etmektedir ki onun da 205.067 milyon varili ve yalnız Venezuelaya aittir.

Rusyanın 1939 petrol istihsalâtı 216.000 milyon varildir.

Üçüncü olarak gelen ortasark (İrak, İran, Bahreyn ve Burne), petrol kuyularının 1939 petrol istihsalâtı 130.000 milyon varil kadar tutmuştur. Avrupanın petrol'ler memleketi olan Romanya ise aynı sene zarfında 45.000 milyon varil petrol istihsal etmiştir.

Bu rakamları gözden geçirdiğimiz ve birbiri ile mukayese ettiğimiz zaman şu neticeleri alırız:

Yalnız şimali Amerika, Rusyanın 6 misli fazla petrol istihsal etmekte, cenubi Amerikanın istihsalâtı ise Rusya ile Romanya istihsalâtını geçmektedir.

BUGÜNKÜ harbin petrole istinat ettiğini, halbuki petrolün de Avrupada pek az bulunduğunu düşünceye gelince, muharip devletlerin, bu en kıymetli harp malzemelerini dışardan almaları lâzımgelceceği neticesine varırız.

Bir petrol buhranı vaziyetini müteale etmek istediğimiz zaman, da en büyük petrol kaynağının İngiltere tarafında olduğunu görürüz.

Binaenaleyh, muhtemel bir petrol buhranının daha ziyade Alman yayı mustarip edeceği muhakkak olarak ortaya çıkmaktadır.

Fıkra

KILIBIKLIGA DAİR

Geçen gün trende bir posta geç kalan bir arkadaş telaşla eve nasıl hesap vereceğini düşünüyordu. Bütün arkadaşlar adameğza:

— Zavallı kılıbık! diye takıldılar.

Münakaşa uzadı. Kılıbıkğa ald fıkralar anlatıldı ve şimdi nakledeceğim fıkradan sonra kılıbık olmayan erkeğin dünyada mevcut bulunmadığına karar verildi.

Fıkra şudur:

Adamın bir bir mektep arkadaşının bulunduğu vilâyete vali tayin edildiğini işitince doğu ziyaretine gider, halini anlatır. Sıkıntıdan bahseder ve yardım ricaında bulunur. Vali:

— Sana ne gibi yardım edebilirim? der.

— Gayet basit efendim. Elimdeki şu kâğıda lütfen imzanızı koyunuz. Vali kâğıdı alır şu yazıları okur:

"Karışmaktan korkan bu adama bir kuruş versin."

Vali gülererek mühürünü basar, kâğıdı verir. Adameğaz kâğıdı alır, sonra valiye dönerek:

— Lütfen bir kuruş veriniz de sıtfa sizden yapalım, der.

Bütün dairesi halkını korkudan titreten vali, kendisinin hiç bir zaman kılıbık olmadığını ve binaenaleyh kılıbıklar defterine adının yazılmaması için kuruşu veremeyeceğini söyler. Adameğaz çıkar, gider.

Bir iki sene sonra valinin konağının önünde muhteşem bir araba durur. İçerisinden kıymetli elbiseler giymiş olarak eski mektep arkadaşını, doğru paşanın huzuruna çıkar, valiye etkeler.

— Sevgili paşam, sayenizde iki sene içerisinde beş bin liralık adam oldum. Efendimize de şükran borcumu ödemek üzere ve naçiz bir hediye olarak gayet güzel ve müstesna bir cariye getirdim, der.

Paşa, hemen telaşa:

— Aman birader yavaş söyle, haremde duyarlar.

der demez hemen elini uzatır:

— O halde kuruşu çık paşam, der.

Sevgili okuyucu adımı deftere yazalım mı?..

HOCA

İki İsveç gemisi
batırıldı

Stokholm, 15 (a. a.) — Göttemburgdan alınan haberlere göre, Varia 1300 ton ve Kanton 4306 ton, adındaki İsveç gemileri dün batırılmıştır. Bunlardan birincisi Manş denizinde tayyareler tarafından atla bombalarla, diğeri de İrlanda denizinde torpillerle batırılmıştır.

Mürettebatlarından bir kısmı kurutulmuştur. 25 kişinin telef olması olmasından korkulmaktadır.

Kil koyunda bir vapur
battı

Stokholm, 15 (A.A.) — Kil koyunda 2111 tonluk İsveç Mongolia vapuru bir infilâk neticesinde batmıştır. Mürettebatı kurtarılmıştır.

Yazan: MUZAFFER ESEN

Hünkârın gözü gayri ihtiyari hâzini hümayunun bulunduğu zeminde kafenin olduğu tarafı çevresinde akmaların sürmeli gözü, narin hayalleri dolaşan bu gözler, Ferahnazın servi boyunu akmaya götürdü. Dilduruzun ölümlü den sonra üçüncü Ahmed garip zini kapılmıştı. Gözdelelerinden kapmak isteyen görünmez ele, avuca sığmaz bir tayyare ettiklerinden saray halkını kayıptı. Bir emniyet ve inzilat almıştı. Bu geceliği İstanbul halkından ve kimselerden girilmesinden kimselerin girmemesi için alınan tedbir, padi-

şahın bu vehminden doğan bir iradenin mahsulü idi.

Padişah solunda oturan veziri ve damadı İbrahim'e döndü:

— Bu yanık şarkı efkârını teşviş etti, gönlüme garip bir hüznün ve elem çöktü... Keşki çalâk ve oynak bir hava ile hatırı hümayunumuza dilsâd etseler!.. Sanki padişahın bu arzusu, de runi bir emir halinde, ilk baharın ılık semasında dalgalarına dalgalana sazende ve hanendelerin kuaklarına kadar gitmiş gibi birdenbire faslın ağır makamı değişti, sazlar oynak bir havaya geçtiler ve çitlenlik ağaçları arasından cazip, neşeli, gönül alıcı coşkun bir bestenin engin, sesi dağılmış yüksek ufkularında uzun akisler uyandırdı:

Gülzara salın, mevsimidir gestigüzarm.
Ver hükmünü ey ehli çemen köhne baharın.
Dök zulfünü sammur gibi ârızın üzere
Ver hükmünü ey ehli çemen köhne baharın.

Hünkâr ağır ağır bu coşkun ahenge kulak kabartırken veziri de renkli bir lisan ile kullunu ve minnettarlığını sunuyordu:

— Şevketlüm, bu mübarek günde gamu gussanım, dili hümayunlarında yertutması gerekmez. Havanın bu denli letafeti, nisatbahşi kalbi memunları olmaya kâfidir. Başta bendei kem terleri olmak üzere bütün kulların uğru hümayunlarında canla, başla çalışmaktan, istirahat devletleri için gecelcri uykusunu, gündüzleri rahatını terketmekten bir an bile çekinmezler. Bütün bu devlet ve millet efendimin saadet ve rahatı için her

şeyini fedaya razıdır. Hemen siz sürürü şetaret üzere baki kalın.

Üçüncü Ahmed, bu sadakat teminatını dudaklarında beliren garip bir tebessümle dinliyor basını sallayarak damatını tasdik ediyor, fakat mübarek ağızlarını açıp bir kelime oile söylemiyordu.

Çalğı sustu, hanendelerin şakrak sesleri kesildi. Bu sırada kaptanı derya kaymak Mustafa paşa huzuru hümayunda göründü, yedi yerden selâm, sekizinci de el perçe divan durarak arzu hal etti:

— Şevketlû, kerametlû efendim, donanma hümayunda sadakat üzere çalışan levend, azap, serdengeçti kullarımız kayıklar üzerinde ateşbazlık hünerleri ıera edeceklerdir. Temasâi mülûkâneleriyle dilsiri sürür olmak arzu ederler. Şöyle sahili bahre doğru teşrifi hümayunlarını niyaza geldim.

Padişah vezirine dönüp bak-

tı. Bu bakışlarda "ne yapsak acaba, gitssek mi?" diyen bir sual manası vardı. Vezir bu manayı anladı ve tereddüdsüz cevap verdi:

— Münasip olur sultanım.. Ayvette de Akide kulunun raks ve oyunlarını seyreyleriz, bu suretle dehidren bir gün çalmış oluruz.

Padişah yerinden kalkar kalkmaz, bütün bahçe ayaklandı. Herkes kıyam etti. Hünkâr ve veziriazam etraflarını alan hademe hassa efradiyle ağır ağır sahile doğru yollandılar.

Kafes arkası, hakiki bir güzellik servet meşheridir. Harem hümayuna mensup kadın efendiler, hasekiler, gözdeleler, ikballer, bunların her birine aid birbirinden daha güzel yüzlerce cariye bir ilk bahar sabahında cıvıdasan kuşları andıran ince güllüğe ve şen sözlerle bu âlemde başka bir revnak ve taravet veriyor...

Bu âlemdeki kadınların gözleri sultan Ahmedin en yeni gözdesi Ferahnaza takılmak, bakışlarda hased ve rekabet ateşleri yanyor. Konuşmalar gizli bir fıslır halini alıyor, güllüğe kesiliyor. Fakat, bu hal çok sürmüyor, birden yeni bir neşe parlıyor. Her şey eski haline dönüyor.

Ferahnaz, ikbaline hased eden bütün insanların varlıklarına ehemmiyet vermiyormuş gibi bir köşeye çekilmiş, maiyetindeki cariyeler ile konuşmakta, gülmekte, şakalaşmaktadır.

Kendisine her gün, dünyanın en güzel kadınları takdim edilen bir padişahı teshir eden bu genç kadın hakikaten güzeldir.. Bem bezaz bir teni var... Sımsiyah gözlerinde bütün denizlerin derinliği, bütün çöl ceylanlarının ürkekliliği toplanmış.. Kasırların zarif tenasüblü bir sanat harikası...

(Devamı var)

Diktatörün Anı

15

KONT ve taraftarları muvaffak olmak üzere bulunurken Stefan Taldek, cürekâr bir hamle ile mevkîi iktidara geçmişti.

İşte o zaman, kontun eriştiği zannettiği hedef birdenbire gerilemiş ve vasil olunamaz gibi olmuştu. Bir halk çocuğu olan ve halkın arzusu ile başına gelen Taldek, Silvaniya asilzadeleri için, ihtilalin bir zaferi telâkki edilmekteydi. Taldek, kont dö Bolsbergin beslediği ümidi mahvediyordu.

Bununla beraber Kont mücadeleden vazgeçmemişti. Fakat zayıf ve yorgun düşmüş olduğu için faaliyet, partisinin daha genç üzuvlarına bırakmıştı. Bu partiyi ismi ve nüfuzu ile tutuyor. oğlu olmadığı cihetle kızını başladığı esere devam etmek üzere kendi yerine bırakmıştı tasarlıyordu.

Genç kızın bu sebeble de tahsiline itina gösteriyordu. Mariya babasının gayesine dört elle sarılmıştı. Gecelerinin büyük bir kısmını hukuk, sosyoloji ve ekonomi politik kitaplarına göz nuru dökmekle geçiriyor, gençliğini "ulvi gaye,"ye tahsis fırsatının çıkmasını sabırsızlıkla bekliyordu.

Bu fırsat, umduğundan çok erken ve hiç ummadığı feci şartlar dahilinde kendisini göstermişti. Bir gün bir telgraf onu süratle babasının yanına gitmeğe çağırmıştı: Kont ağır hastaydı.

Mariya babasının başı ucuna yetiştigi zaman ihtiyar adam hem men hem konuşamaz hale gelmişti. Fakat ömrünün son saatlerini uğrunda geçirdiği gaye onda bir fikri sabit halinde kaldığı için o-

lüm döşğinde bile aynı şeyi düşünüyör, ancak meramını ifadeye muvaffak olamıyarak mütemadiyen tekrarlıyordu:

— Mariya... Taldekle lâzım ki... lâzım... Taldekle...

Mariya gözlerini kapayınca bu feci sahneyi canlandırıyor, pence reden masmavi denizi görüyor, bahçeden gelen mimoza kokusunu duyar gibi oluyor ve babasının ancak istilebilen sesi kulağında ötüyordu:

— Mariya... Taldekle lâzım ki... lâzım... Taldekle...

Babasının söz söyleyebilmek için gayretini, meramını anlatmağa muvaffak olamayınca yüzünün aldığı meyus hali unutamıyordu.

— Taldekle lâzım ki... Ne yapmak lâzımdır?

Anlayordu, babası "Taldekle hesabınızın görülmesi, ondan intikamının alınması lâzım....", demek istiyordu.

Babasının üzerine eğilmiş, onun ter içinde kalan alnını öperek vadedmişti:

— Anladım baba. müsterih ol. Benden istediğini yapacağuma yemin ederim.

Fakat Kont dö Bolsberg kızının bu yeminini işitmemiş olsa gerek, çünkü yüzündeki aynı aciz ve yeis ifadesiyle ölmüştü.

Oldada prens Matiyas Çerni, Ronald dö Bolsberg ve parti erkânından diğer iki kişi vardı. Mari-

ya onlara dönmüş ve müthiş bir irade kuvvetiyle ağlamaya muvaffak olarak hizmet teklif etmişti:

— Emrinize âmadeyim.

Üç ay sonra sahte hüviyet evrakile Sen Veslâsa hareket etmişti. Bu feci sahneler birkaç saniye içinde genç kızın hafızasında süratle geçti ve kalbini gene kinle doldurdu. Babasının ölüm döşğinde kendisine düşman diye gösterdiği adama bir aralık acıdığı ve hattâ ona nefret duymadan baktığı için birdenbire kendisinden utandı.

Ronald döndü. Katı bir azimle:

— Babamın intikamını alacağım, Silvaniya'yı kurtaracağım! Sonra... sonra Mariya mesut olmağı da düşünebiliriz.

Genç kız cevap vermedi. Biraz sonra ise:

— Yağmur dindi, dedi. Otomobilden inip çiftliğe gideyim. Düşmanımızın emirlerini yerine getirmekle ihmal göstermem doğru olmaz.

Taldek, kâtiyesini bekliyor ol-

malıydı. Çünkü onu köşkün antresinde karşıladı:

— Yağmura tutuldunuz değil mi? dedi.

Sesinde seziilen müstefikane endişe genç kıza biran mütehasşis ettiyse de karşısındakinin düşmanı olduğunu derhal hatırlıyarak kendisini topladı:

— Evet fakat ıslanmadım, diye cevap verdi. Yolda bir kamyonete rastgeldim ve çiftliğe kadar onunla gittim.

— Himayemizdeki küçük ne oldu?

"Himayemizdeki", demekle onu da bu hayır işine karıştırmıştı. Genç kız ona baktı, gehresinde merak ve endişe ifadesini samimi buldu ve aynı zamanda yanağında ki taş yarasını gördü.

— Merak etmeyin Şef. Lâzım gelen şeyi yaptım. Çiftlik sahibi bu çocuğa dokunmağı artık cesaret edemez. Sen Veslâstan göndereceğiniz müfettişe çocuğu teslim edecek.

Zavallı Niki oradaydı, fakat çiftlik sahibinin korkusundan ağır nı acıp bir lâf söyleyemiyordu. Hayatı ona birdenbire bir harikulâde bir masal macerasına dönmüştü.

Taldek gülümsedi:

— Masaldaki peri kıza da sizsiniz.

Elini uzatmıştı. Militza, Talde-

Nakleden : Fethi Kardeş

şüncesini unutarak elini uzatıp onun geniş avucuna içine bıraktı.

— Teşekkür ederim Militza... Bana yardım ettiğiniz için teşekkür ederim.

Ona yardım etmek mi? Ne hususta?

Adil olmak, iyi olmak hususunda mı?

Bunu Taldeke soracaktı. Fakat o ihtimal bu yeni zaaf anını kısa kesmek için, uzaklaştı.

Militza, Taldekin elinin hararetini elân muhafaza eden eline gayri ihtiyari baktı. Onun elini sıkıştıran pişman değildi, bunu anlayınca hayret ve endişe etti. Buna rağmen bu ılık ılık daha fazla muhafaza edilecek içimmiş gibi parmaklarını kapadı.

Ah! Taldekten nefret etmek onun için şimdi ne kadar güçleşiyordu!

—IX—

— Evimdeyim, kendi evimdeyim!

Bu düşünce, bir gün evvelinden beri Militzanın zihninden çıkmıyordu. Vaktile babası kır ortasındaki bu köşkü ne kadar aramış, onu kaybettikine ne kadar üzülmüştü. Halbuki kont dö Bolsberg Silvaniya bundan çok daha mühim emlak bırakmıştı; Sen Ves-

lâsta büyük bir konağı, tarihten itibaren, müteaddit villaları vardı. Fakat menfada iken ne zaman ve tanından bahsetse orman ortasındaki bu küçük köşkü hatırlardı. Çünkü gençliğinin ve hayatının en güzel zamanını orada genç karısı ve mini mini Mariyasile orada geçirmişti.

O zamandanberi köşkte epey bir dilâtl yapılmıştı. Binayı yeniden boyamışlar, akar su, kalorifer ve elektrik tesisatı yaptırılmışlardı.

Bunları yaptırın tabii Taldekin ve Militza onun bu işte zevki selimle hareket ettiğini kabul etmek mecburiyetindeydi. Eski abajurlar, lambalar elektrik lambasına tahvil edilmiş, kalorifer radyatörleri orama tahtaların arkasına gizlenmiş.

Hülâsa, köşk eski sevimliliğini kaybetmemişti. Hattâ eski ustalar mineler bile kalorifere rağmen saklıyordu.

Militza salonda yalnız başına otururken bunları düşünmekteydi. Yağmurlu hava dolayısıyla gezinmeye çıkamamıştı. Bundan başka esasen bir misafir de beklemekteydi: Niki gelecekti. Militza onun için, Şefin müsaadesiyle bir ziyafet hazırlamıştı.

Genç kız, Stefanın bu ziyafet haberini nasıl sevinçle karşıladığını ve kabul ettiğini unutamıyacağı, "Vahşi Taldek," ne kadar değişmiş-

ti? — Militza, demişti — Artık ona hep böyle hitap ediyordu — Çocuğa acaba ne hazırlırsak? Ne sever? Siz bunu benden daha iyi bilirsiniz?

Genç kız masanın üzerindeki gülümseyerek tekrarlayıp:

— Sütlü çay, çikolata! krema, reçel ve gatolarla davetlinizi menün bırakmak kabil olur, demişti.

Taldek safiyetle sormuştu:

— Kâfi midir dersiniz? Militza gülümsüdü:

— Tabii kâfidir Şef.. Çocuğum midesini bozmak istemiyorsunuz sanırım!

— Pasta ve reçelden mideyi bozmak ha? Ah! küçükken böyle hastalık tanısaydım!

Bunu söylediğine pişman olmuş gibi birdenbire bahsi değiştirmişti:

— Ben odama çıkıyorum Militza, Siz burada kalın, Niki gelince bana haber verirsiniz.

Yalnız kalınca, Militza, reçine kokulu odunların yandığı şömine yanında bir koltuğa oturmuştu.

— Kendi evimde bulunuyorum!

Etrafına bakıyor ve vaktile buranın ne vaziyette olduğunu hatırlamağa çalışıyordu. Fakat hatırlıyamıyordu; buradayken çok küçüktü.

(Devamı var)

Hikâye

Yeşil İskoçyanın evladı Patrik Jefson daha anne sütü emerken memleketinin bütün âdet ve ananelerini de almıştı. Bunların başında yalnız halis kan İskoçyalıların becerebildikleri hakiki hasislik ile taçlılık geliyordu.

Patrik büyüdükcü âdet ve ananeleri de büyük bir süratle ve âzami derecede inkışaf etti; o kadar ki köylerinde misal olarak gösteriliyordu. Hiç kimse yoktu ki kindarlıktan ve hasislikten bahsedilirken Patrik Jefsonu ele almasın ve mukayesesini onunla yapmasın. Herkes gelen geçen seyyahlara Patriğin hasisliği ve kindarlığı hakkında eğlenceli fıkralar anlatıyordu.

Asırlardanberi Jefson ailesi kereste ticareti ile meşgul oluyordu. Bu âdet neşilden nesile geçen bir miras gibi idi. Patrik de ataları gibi kereste ticareti ile meşgul olmayı tercih etti. Bir gün, bir demir yolu mübayaası komisyonunun açık eksilt-

İskoçyalının hasisliği

meye koyduğu yüz bin âdet demiryolu traversini üzerine aldı.

Neticede, komisyon âzası, İskoçyalı genç kereste taciri ile imzalanan mukavele şerefine lüks bir lokantada mükellef bir ziyafet verdi.

Lokantanın arka salonunun ortasında mükellef bir sofra kurulmuştu. Envai çeşit yemek ve

meyva masayı süslüyordu. Herkes şen idi. Patrik lokantanın nefis yemeklerine büyük bir şeref verdi. Bereketli ve bol çerezlerden duman tüten kızartmalar dan, hazmı kolay ve güç olan ve meklerden ve meyvalardan sonra bu ziyafet de, bütün diğer lokanta ziyafetlerinde olduğu gibi hesap pusulasının gösterilişi

Nakleden : VAHİT ORGUN

ile bitti. Kararsız garson ziyafet sofrasının etrafına kurulmuş olan bu altı kişiden hangisine ka barık hesap pusulasını teslim edeceğine şaşırıyordu.

Ansızın, umumî sessizlik içinden bir sesin haykırdığı işidildi.

— Ben ödüyorum, bana veriniz!..

Bu İskoçyalının sesi idi.

Umumun hayreti arasında garson pusulası mütemadiyen "Dedim ya... Ben ödüyorum... hesabı versene..." diye söylenen Patriğe uzattığı görüldü. İskoçyalının rengi uçuştu, heyecandan titriyordu. Nüzul imiş bir adam tavrı ile üç sterlini ödedi. Herkes hayret içinde idi. Nasıl olmuştu da Patrik Jefson masaraf pusulasını ödemişti. Fakat, ertesi gün gazetelerdeki bir havadis izahı gayri mümkün zannedilen sırrı aydınlattı:

"Bir İskoçyalı bu sabah bir vantriloku, karnından konuşan bir adamı öldürdü..."

GÜLERMİSİN AĞLARMISIN

Açıkgöz

NECİP arkadaşına dert yanıyordu:

— Bilirsen o herif düzenbaz, ne açıkgöz bir mahlûktur. Bana yaptığını bir bilsen!

— Ne yaptı ayol?

— Ne yapacak. Beş on hektar kadar arazi sattı. Fakat araziye en aşağı yarım metre boyunda su basmış.

— Eey.. Sonra ne yaptın.

— Gittim. Kendisini buldum. Paramı geri istedim.

— Alabildin mi bari ?

— Ne gezer. Herif üstelik bana bir deniz motörü sattı!

Sadakat örneği

-DEMEKE Benimle alâkanı kesiyorsun, öyle mi sevgilim?

— Evet.

— Sözüün kat'î mi?

— Evet. Pek kat'î. İstersen bana gönderdiğin aşk mektuplarını da destesile iade edeyim.

— Hiç te fena olmaz. Zira o mektuplar da sana hitaben çok güzel cümleler düşürmüştür. Onları bir başka kıza mektup yazarken kullanırım.

Biraya dair

GAYET kötü ve tuhaf manzaralı biraydı. Hediye olarak geldiği için, aslını da bilerek yoktu. Binaenaleyh, birayı bir-kere muayene ettirmek lâzımgeldi. Resmî bir laboratuvara gönderdiler. Bir gün sonra mezkûr bira hakkında alınan raporda şu satırlar okunuyordu:

"İcabeden tahlil yapılmıştır. Beygirinizde şeker hastalığı olduğu anlaşılmıştır."

III/II

Erzurum Defterdarlığından:

1 — İhalesinin 29-7-940 tarihinde yapılacağı Yeni Sabah ve Haber gazetelerinin 10,12,16 temmuz 940 tarihli nüshalarında ilân olunan 20322 lira 89 kuruş keşif bedelli İspir hükümet konağı ikmal işi esbabı kanuniyeye binaen aşağıdaki şartlar dairesinde ve kapalı zarf usulü ile 16-8-940 tarihinden itibaren 15 gün müddetle tekrar eksiltmeye konulmuştur.

— Eksiltme 31-8-940 cumartesi günü saat 10 da vilâyet hükümet konağı içinde defterdarlık odasında toplanan komisyon tarafından yapılacaktır.

3 — Muvakkat teminat 1524 lira 22 kuruştur.

4 — İsteklilerin eksiltmeye girebilmeleri için ihale gününden sekiz gün evvel vilâyet makamına istida ile müracaat edip komisyon mahsusundan ehliyet vesikaları almaları lâzımdır.

5 — İsteklilerin bu işe ait bilûmum fennî evrakı defterdarlıkta ve ya nafia müdürlüğünde okuyabilirler.

6 — İsteklilerin yukarıda yazılı gün ve saatte komisyona müracaatları ilân olunur. (7213)

Erzurum Defterdarlığından:

1 — İhalesinin 29-7-940 tarihinde yapılacağı Cumhuriyet gazetesinin 11, 12, 14, 16 ve Vakit gazetesinin 10,12,14, 16 temmuz 940 tarihli nüshalarında ilân olunan 12459 lira 63 kuruş beşli Hasankale hükümet konağı ikmal işi esbabı kanuniyeye binaen aşağıdaki şartlar dairesinde ve kapalı zarf usulü ile 16-8-940 tarihinden itibaren 15 gün müddetle tekrar eksiltmeye konulmuştur.

2 — Eksiltme 31-8-940 cumartesi günü saat onda vilâyet hükümet konağı içinde defterdarlık odasında toplanan komisyon tarafından yapılacaktır.

3 — Muvakkat teminat 934 lira 48 kuruştur.

4 — İsteklilerin eksiltmeye girebilmeleri için ihale gününden sekiz gün evvel vilâyet makamına istida ile müracaat edip komisyonu mahsusundan ehliyet vesikaları almaları lâzımdır.

5 — İstekliler bu işe ait bilûmum fennî evrakı defterdarlıktan veya nafia müdürlüğünde okuyabilirler.

6 — İsteklilerin yukarıda yazılı gün ve saatte komisyona müracaatları ilân olunur. (7211)

Balıkesir memleket hastanesi baştabibliğinden:

1 — Açık eksiltmeye konulan iş: Balıkesir memleket hastanesi için mübayaı edilecek (116) kalem ve (4011) lira (24) kuruş tahmin bedelli Edviye pansuman malzemesi ve bakteriyoloji levazımıdır.

2 — İhale 27-8-940 tarihine rastlayan salı günü saat (15) de vilâyet makamında müteakik encümen huzurunda icra kılınacaktır.

3 — İstekliler yukarıda yazılı gün ve saatte muvakkat teminatı olan yüzde 7.5 nisbetinde (301) lirayı yatırdıklarına dair makbuz ve ya banka mektupları ile muhteviyatı ile bu husustaki şeraiti öğrenmek istiyenlerin Balıkesirde encümen bürosu ile memleket hastanesine ve İstanbul, İzmir sıhhat müdürlüklerine müracaatları ilân olunur. (7229)

Erzurum Defterdarlığından:

ilân tashihi

Haber ve Son Dakika gazetelerinin 12 ağustos 940 tarihli nüshalarında negrolunan Hasankale hükümet konağı ikmal işi hakkındaki ilânda bu için 16 ağustos 940 tan itibaren 15 gün müddetle tekrar eksiltmeye konulduğu ve ihalenin 31 ağustos 940 cumartesi günü saat onda yapılacağı yazıldığı yerde sehven 12 ağustostan itibaren 15 gün müddetle tekrar eksiltmeye konulduğu ve ihalenin 27 ağustos 940 salı günü yapılacağı yazıldığı görülmüştür. Keyfiyet tashih olunur. (7334)

Erzurum Defterdarlığından:

ilân tashihi

Politika ve Son Dakika gazetelerinin 12 ağustos 940 tarihli nüshalarında negrolunan İspir hükümet konağı ikmal işi hakkındaki ilânda bu için 16 ağustos 940 tan itibaren 15 gün müddetle tekrar eksiltmeye konulduğu ve ihalenin 31 ağustos 940 cumartesi günü saat onda yapılacağı yazıldığı yerde sehven 12 ağustostan itibaren 15 gün müddetle tekrar eksiltmeye konulduğu ve ihalenin 27 ağustos 940 salı günü yapılacağı yazıldığı görülmüştür. Keyfiyet tashih olunur. (7333)

Radjo

15.8.940 Perşembe

19.45: Memleket saat ayarı ve Ajans, 20.00: Müzik, 20.30: Konuşma, 21.30: Müzik, 21.45: Konuşma, 22.30: Memleket saat ayarı, Ajans, 22.45: Müzik, 23.25/23.30: Yarınki program ve karniş.

16.8.940 Cuma

7.30: Program ve memleket saat ayarı, 7.55: Müzik, 8.00: Ajans, 8.30: Ev kadını, 8.20/8.30: Müzik, 12.30: Program ve memleket saat ayarı, 12.35: Müzik, 12.50: Ajans, 13.05: Prozk, 13.20/14.00: Müzik, 18.00: Program ve memleket saat ayarı, 18.30: Müzik: Oda musikisi, (Pl.) 18.30: Müzik, 18.50: Müzik, 19.15: Müzik, 19.45: Memleket saat ayarı, Ajans, 20.00: Müzik, 20.30: Konuşma, 21.30: Konuşma, 21.45: Müzik, 22.30: Memleket saat ayarı, Ajans, 22.45: Müzik, 23.25/23.30: Yarınki program ve karniş.